

ott raktár
ndkivülj
sítás!
... 150 lej
... 175 lej
... 250 lej
üzlet
nand 8.

ok

nök
m.

aruhaza
ötér) 14

á-akl

ak 260 lej

350 lej

TRIED

háza-
nand 10 sz.

Hand No 22.

át az

oll árukat

kezdűt, him-
falpsell ke-
árut, amíg a

árusítjuk

T

YA

10

áshoz

ek.

55

20

160

160

150

160

160

80

szótár

160

reatesiu) 250

..... 50

szolgálnk
lvkönyveire

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Zs. N. Sz. — — — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

ESZME ÉS MEGVALÓSÍTÁS

Disztr. Dl. Ramase
2. II. 9

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPIELAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — — 850
Félévre — — — 450
Negyedévre — — — 240
Egy hónapra — — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — — 5

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám ára — ck 1.50

1926 január 5 Kedd

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 3 szám

5686. Tévét 19

A parlament ratifikálta Károly trónörökös lemondását (Tudósítás a 3-ik oldalon)

Eszme és megvalósítás

A kolozsvári cionista helyicsoport előadás-
sorozatához

Az a zsidó világmozgalom, mely Palesztina fel-
építését tűzte ki céljául, ma abban a különös pa-
radox helyzetben van, hogy mint kifejezetten esz-
mei és idealista mozgalomnak egy kifejezetten
gyakorlati feladatot kell megvalósítania. Ezt az
ellentétes helyzetet általában azzal szokták meg-
magyarázni, hogy a cionista mozgalom első két év-
tizedében kizárólagosan elméleti kellett hogy le-
gyen, mivel gyakorlati lehetőségei alig voltak, ma
pedig gyakorlati jellege éppen azért lépett előtérbe,
mert új világpolitikai konstellációk a gyakorlati ki-
vitelt lehetővé tették.

Ebben a magyarázatban kétségtelenül van sok
igazság. A cionista mozgalom eszmei volta és gy-
akorlati szükségletei közötti ellentét jórészt tényleg
onnan ered, hogy a kivethetőség esélyei hirtelen
megsokszorozódtak. De ez a magyarázat mégis a fe-
léletlen mozog és nem érinti a kérdés magvát. Ez
pedig az, hogy a cionista népmozgalom lényegében
rejlük az eszmeiség és gyakorlati megvalósítás kö-
zötti paradox ellentétesség.

Népek szabadságmozgalma kétféleképpen keletkez-
het. Vagy úgy, hogy a külső nyomás, mely a
népre nehezedik, eléri azt a fokot, melyet a nép
egyszerűen fizikailag nem bír elviselni. Ez a népek,
vagy osztályok szabadságmozgalma materialista
keletkezési módja, melyre a történelem számos pél-
dát ismer.

A második lehetőség az, hogy a külső nyomás
nem változik, de a nép vezetőségében, kibek az ed-
digi (passzivitásból, vagy tudatlanságból eltűrt) hely-
zet elégtelensége tudatossá válik, egy új és teljes
népi élet képe alakul ki. Ha ezen új világkép a
nép széles rétegeibe hatol, fényében az eddig türt
állapotot elviselhetetlennek fogják érezni és aktív
beavatkozással fognak igyekezni ezen változtatni. Ez
a szabadságmozgalom eszmei alakja.

A materialista és eszmei alak között számos át-
menet létezik. És a valóságban a két momentum
szoros kapcsolatban van egymással, de ennek da-
cára majdnem minden szabadságmozgalom az egyik,
vagy másik típushoz áll közelebb. Így vannak nagy
forradalmak és szabadságharcok, melyekben gondol-
kozónak és költőknek nagy szerepük van, melyek-
et azonban mégis elsősorban külső nyomás foko-
zása indított meg. És vannak mozgalomok, ahol fenn-
álló külső nyomás mellett a szellemi vezetők és az
általuk hirdett eszme hatása van előtérben, ahol
megszokott állapotok csak az eszmei és érzésbeli át-
alakulások révén válnak elviselhetetlenné.

Az utóbbiakhoz tartozik a cionista szabadság-
mozgalom is. Ennek a mozgalomnak alapja egy
realitás: a zsidó nyomor. De ez a zsidó nyomor
évszázadok óta fennállt volt anélkül, hogy meg-
szüntetésére komoly kísérlet történt volna és talán
nagyon sokáig fennállott volna még változatlanul,
ha nem jöttek volna a cionista eszme hirdetői. Ha
nem jött volna Hess Mózes, aki a szociális nyo-
morúságunkból kivezető utat megjelölte és Herzl
Tivadár, aki megalázott emberi méltóságunk helyre-
állítására tervezett egyszerű államországot és Achad
Haam, aki a zsidó kulturális felélesztésére
szellemi központ létesítése után végződött Palesz-
tinába és Martin Buber, aki a szociális, népi és
kulturális megújítás szintézisét, emberi és sajátos
zsidó értékeink nagyvonalú renaissance-át projiciálta
egy új zsidó közösségbe. Ezek a nagy tervezők és
álmódók, az eszme ezen nagyjai voltak a cionista
mozgalomnak megindító.

Nem fantaszták ők, akik légtérben mozog-
nak, hanem igazi idealisták, eszméiknek, mint min-
den igazi idealizmusnak, erős reális bázisuk van.
Ez a bázis a zsidó gálat külső étegtáló nyomása.
Ez bennük az egészséges életösztön lázad fel ellene.
És még egy realitáson épülnek fel eszméik: ez az
asszimiláció, mely maga is életét veszélyezteti a
zsidóságnak. Van tehát materialis szükségesség
azokban az eszmékben, melyeket a cionista eszme

első hordozói hirdettek. De ez a materialis alap ön-
magában inaktív volt. A zsidó nyomor a tömegek
rög elfogadták, mint meg nem változhatót. Alkal-
mazkodás, tehetetlenség és tudatlanság elaltatták a
lázadó életösztönt. És az asszimiláció, mely mint új
veszélyeztető faktor lépett fel, széles néprétegek
előtt nem veszélynek, hanem megoldásnak lát-
szott. A cionista eszme első hirdetői voltak azok,
ahik az inaktív materialis szükségességeket eleven
erővé alakították azáltal, hogy felsikoltott bennük
az életösztön, megtagadva a nyomoruságos jelent és
egy teljes szabad alkotó élet képét vetítve a zsidó
jövő vásznára.

Utánuk jöttek a tanítványaik, Chaim Weizmann
és Nachum Szokolow. Már nemcsak tervezők, ha-
nem „a realpolitikusok“, de éppen olyan üres ke-
zűek, mint az első. Az eredményeik reálisak. De
materialis eszközeik nekik sincsenek. És mégis
megszerezték az országra való jogot az őszes né-
pektől, üres kezűkkel, melyben sem fegyver nem
volt, sem pénz, sem szerszám és bejárva a zsidó
világot, pénzt szereztek és építő eszközöket is
az „Utópia“ részére. És megszülettek ezen utópia
többi realizálói, Ruppín, Trumpeldor és a chalucok
végtelen sora, kik testet adtak az eszmének és
valóvá váltatták amazok terveit.

És Herzlől Weizmannig, Hessől a chalucig,
aki ma törli Palesztina kemény úsrát, egyetlen
erő vonul végig: az eszme ereje. Ez az esz-
me, csak ez, ez az ő gyengeségük, de egyuttal
ez az ő erejük.

Az eszme a mi gyöngeségünk, mert nincsen
más fegyverünk és az eszme a mi erősségünk, mert

nem is lehet más eszközük. Mert hadsereggel e-
lehet foglalni egy országot és pénzzel át lehet te-
lepíteni egy embercsoportot egyik helyről a másikra,
de elevenné tenni egy pusztuló népet, feléleszteni
egy halott országot, erre csak az eszme megújító
ereje képes.

A Balfour-deklaráció után egy ideig mi is más-
kép tudtuk. Azt hittük és mondtuk, hogy a teóriák
és az idealizmus ideje a cionizmusban véget ért,
hogy jöjjenek most a tettek, az üzleti kalkulációk,
jöjjenek a reális eszközök, jöjjön a pénz. És a
cionizmus vezetői elindultak a világ minden részébe,
hogy pénzt hozzanak az ország megváltására. És
akkor egy különös dolog történt. Ott, ahol kalku-
lációval jöttek, nem kaptak pénzt, ahol üzletet ígér-
tek, nem jött a pénz és ahol nem ígérték semmi
kézzelfogható hasznot, csak hirdették sorsunk, tör-
ténelmünk és jövőnk parancsszavát, ott jött a pénz.
A pénz, a materializmusnak ezen szimbóluma
csak egy előtt kapitulált: az eszme előtt.

És most tudjuk, vezéreink mondják, az utolsó
kongresszus mondta és minden gondolkodó cionista
látja: a cionizmus a mai nehéz reális feladatát
csak úgy valósíthatja meg, ha hű marad önmagá-
hoz, ha visszatér egyetlen és kiapadhatatlan erő-
forrásához, az eszméhez. Minden országos szervezet
és minden egyes kis sejtje világszervezetünknek,
csak úgy lendülhet új életnek, ha elmélyíti cionista
tudását, ha minden eszközzel elevenen tartja a népi
megújításunk eszméjét. Így oldódik föl csak a
paradox-ellentétesség, mozgalomunk eszmei volta és
a feladat gyakorlati sága között. Így válik az eszme a
gyakorlati feladat egyetlen megvalósítójává. dr. H. J.

Mayer Ebner nagy politikai expozéja a romániai zsidóság helyzetéről

A bukovinai cionisták konferenciája

A bukovinai cionisták a napokban
tartották meg X. országgrési konferen-
ciájukat, amelyen dr. Mayer Ebner
elnök, a cionizmus és az általános zsidó
kérdés csaknem minden vonatkozására
kiterjedő beszédet mondott. Mindenek-
előtt hangsúlyozta a cionista politiká-
ban a klacionizmus szükségességét,
majd pedig a romániai zsidó iskolakér-
désről szökött. Beszédének további so-
rán az antiszemitizmus problémájára
tért át:

— A zsidóság történetének nagyobb válto-
zásainál mindenkor kísérőtűnetként jelentke-
zett a fokozott antiszemitizmus. Így például a
rendes idősámítását követő hetvenedik évben
történt zsidó összeomlásokr Alexandria, Antiochia,
Caesarea és a Földközi tenger partjainak lakos-
sága pogromokat rendezett a zsidók ellen. Ha-
sonló atmoszféra keletkezett a zsidó állami
eszme feléledésénél az újabb korszakban. Semmi-
esetre sem tagadhatjuk, hogy a cionista mozgal-
mat, megindulása óta, egy újralobbant anti-
szemitizmus kíséri. Amikor a XIX. században
a zsidó polgárokat egyénileg emancipálták, ezt
a kezdődő asszimilációt nyomon követte a mo-
dern antiszemitizmus. A félig-szabad házizsidót
a lengyel földesurak még egy bizonyos jóaka-
ratu lenézéssel kezelték. Amikor azonban ezek-
nek a házizsidóknak a fiai egyetemre kezdtek
járni és polgári és akadémiai polcokra kerül-
tek, a földesurak már nem tudták elviselni,
hogy egyenlőnek tekintsék őket magukkal és
így alakult ki az új formákkal fellépő anti-
szemitizmus, kezdve a társadalmi elzárkózástól
egészen a bojkottig.

— A háboru utáni idő azután valami újat,
egészen váratlant hozott: a zsidóság nemzet-
ként való emancipációját, a cionizmus győzel-
mét, a zsidó államgondolat diadalát. A gyűlö-
let most kezdett csak igazán tombolni. Meg-
ismétlődtek az egyéni emancipációnál fellépett

tűnetek, a nemzeti felszabadulás mögött a zsidó
gyűlölet újabb féktelensége csaholt.

Az emberek hozzászótkak ahhoz, hogy
bennünket az állami élet közönséges objek-
tumainak, elnyomottaknak, megtűrtéknek,
gyámolítottaknak tekintsenek, akikkel szem-
ben leereszkedőleg kell viselkedni és aki-
ket félvállról lehet kezelni. Ekkor jött
hirtelen a Palesztina-mandátum, amely
egyszerre nemzetgé emelt bennünket, nem-
zetté, amely egyenlő a többi nemzetekkel
és amellyel minden népet megillető egy-
formasággal kell bánni.

Mert ez az új zsidó fejedelem, ez a Chaim
Weizmann, egyenesen olyan szemérmetlen volt,
hogy az egész kulturvilágot meghívta a jeru-
zsálemi héber egyetem megnyitására és, ami
még fájdalmasabb volt, a meghívottak meg is
jelentek az ünnepségen. A lelkek mélységeiben
gyűlölet tombol az ujjonnan támadt nemzet
ellen és a zsidók egész nemzeti emancipá-
ciója ellen.

— A gyengesésvütek az új zsidógyűlölet
hullámai láttára bizonyára azt mondanák, hogy
inkább moadjunk le Cionról. Ez azonban éppen
anyira észszerűtlen volna, mintha annak idején
lemondunk volna az egyéni emancipációról
pusztán azért, mert az újabb tápot adott az
antiszemitizmusnak. Éppen úgy mondhatnák
akkor azt is, hogy ha a dolog így áll, egy-
szerűen szünjünk meg népnek lenni. De nem!
Nekünk, mint népnek kell tovább élni és fo-
gunk is így tovább élni.

Két felfogás küzd nálunk egymással elis-
mertetésért: a nemzeti, amelyet a cionis-
ták képviselnek és a nemzetietlen, amelyet
az Unione Evreilor Romani hirdet. Ez az
utóbbi, nemzetietlen felfogás tulajdonképen
nem egyéb, mint leplezett, be nem vallott
asszimiláció.

Ezt még ma nem merik kimondani, mert a
zsidó nemzeti öntudat oly magasfoku lobogá-

sánál, mint amilyen a mostani, nem tanácsos ezzel az igassággal kirukkolni.

Dr. Mayer Ebner hivatkozik a romániai zsidóság helyzetére, amelyről feltételezi, hogy mindenki világosan látja, azután így folytatja:

— Az Uniunea egy szintelen, vértelen, nemzetietlen szervezetbe szeretné tömöríteni Nagyrománia zsidóságát. De csalódik az, aki azt hiszi, hogy egységesíteni lehet egy egész nemzetet. Ezt csak maga az állam vihetné a maga kényszereszközeivel keresztül, de még az is kétségesen, mert ott is különböző pártok verekednek az uralomért. Egy nép kebelében eszmei áramlatok vonulnak át és éppen úgy, mint az államban, a népben is a legarósebb párt szerzi meg magának az irányítást. Nekünk már a hátunk mögött van az emancipációs és az asszimilációs korszak, a regáti zsidóknak csak most kezdődik és mi nem akarunk egy egyszer már átéltet újból átélni. Az asszimiláció megbukott ott, ahol a legtöbb zsidó él, Közép és Kelet Európában és regáti testvéreink is be kell, hogy ismerjék, hogy asszimilációs törekvéseik egy jótányt sem hoztak őket közelebb a román szívekhez. Az antiszemita nem tesznek megkülönböztetéseket, a gyűlölet egyenlővé tesz bennünket, az utóbbi évek tapasztalatai teljesen bizonyítják eme állításaimat.

— Van azonban egy álláspont, amelyet Jorga képvisel és amelyet a cionizmus zsidó ellenségei közül sokan utánamajmolnak. Ez az álláspont a következő: a cionizmus elmérgesítette a zsidók helyzetét Romániában, senkinek sem lehet két hazája, stb.

Engedjék meg, hogy rámutassak Franciaországra, ahol éppen a legutóbbi hetekben alakult meg a keresztény-francia Palesztinabarátok ligája, élén nem kisebb emberrel, mint a francia köztársaság elnökével, Doumergueval. A francia keresztényeknek tehát szabad legyen Palesztina felépítésében résztvenniük és nekünk, romániai zsidóknak ne legyen szabad? Hol van itt a logika, a józan ész és az igazságosság?

— Zsidó ellenségeink azonban csótort fonak ellenünk a cionizmusból. Azt mondják: a cionistáknak nem szabad itt Romániában belső politikával foglalkozni. Ezek az emberek azt szeretnék, ha mi olyan ostobák volnánk, hogy a zsidó tömegek vezetését rájuk bízánk, bennünket pedig kiküldésének Palesztinába. Nekünk azonban más a véleményünk. Az őssz zsidóságnak talán sohasem lesz helye Palesztinában. Nagy tömegek maradnak ezután is régi hazáikban, amelyeknek földjében őseik csonitja porlad. Mi, cionisták, mint hazánkat szeretjük azokat az országokat, amelyekben élünk, érdekeink összekapcsolódnak ezeknek az országoknak jólétével és fejlődésével. Ha mi valóban kizárólag csak cionisták lennénk, mint testvéreink Erec Jisráélban, ha gondolatsink és érzelmeink egyedül csak Cion felé irányulnának, ha csak cionisták volnánk és semmi egyéb, ha csupán csak cionista kérdésekkel foglalkoznánk és egyúttal nem országos politikával is, — akkor Jorga és zsidó követői joggal mondhatnák, hogy ninosen helyünk a román államban.

Mi azonban igenis polgárai vagyunk az államnak is, eleven érdekeink fűződnek annak boldogulásához és élénk részt veszünk a közélet minden ágában. A cionisták részvétele az országos politikában éppen ezért döntő érünk zsidó ellenteleinkkel szemben.

Hiszen ezek a zsidó ellenfelek is azt állítják, hogy ők épp olyan cionisták, mint mi vagyunk. Ha már mostan mi többet teszünk mint ők, ha nem csupán pénzadókat hozunk, hanem ténylegesen is részt veszünk a propagandában és a szervezésben, akkor talán mi politikailag kisebb értékűek vagyunk, mint ők? Mi, akik a valóságban dolgozunk azért, amiről mások csak álmodnak? mi, akik önként magunkra vállalunk kötelezettségeket, amelyeket tulajdonképpen ellenfeleinknek is vállalni kellene.

— De új fordulat előtt állunk. Nagy poli-

tikai változások vannak küszöbön. Egy egységes nemzeti programmal bíró zsidó politikai szervezet alakításának lehetőségei mutatkoznak. Mihelyt ezek a lehetőségek megérnek, cionista munkánkat el fogjuk különíteni országos politikai tevékenységünkől, amelyet mi cionisták is a megalakítandó belpolitikai szervezetben fogunk kifejteni. A cionizmus és csak a cionizmus jelenti az általános, a százszázalékos zsidóságot, jelenti azt a világfelfogást, amit a keresztényeknek a katolicizmus, a munkásságnak a szocializmus jelent. És ki meri azt mondani, hogy a katolikusok és a szocialisták, csupán azért, mert világszemléletük túlterjed a határokon, rossz állampolgárai hazáiknak!

— Itt Bukovinában nem meri felemelni

fejét az asszimiláció és ha mégoly ravasz kísérletek is történnek ennek érdekében, nem lesz semmi eredménye. És mi most nem egy csernovitzi helyi pártot akarunk alakítani, hanem egy Zsidó Nemzeti Szövetséget, amely egész Bukovinára kiterjedjen és amely az ország összes zsidó szervezeteivel baráti érintkezést tartson fenn. Ez a nemzeti szövetség arra fog törekedni, hogy Románia összes zsidó nemzeti szervezeteinek egységét összekovácsolja és ezen az úton haladva, bizunk a nemzeti gondolat teljes győzelmében.

Dr. Mayer Ebner majdnem két órán át tartó beszédét impozáns közönség hallgatta végig, akik mellege ünnepezték az elnököt és éltették a zsidó nemzeti eszmét.

Uj kormány alakult Bulgáriában

Az ellenzék vezérét biata meg a király a kabinetalakítással!

(Szófia, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Európa legvéresebb kezű és legsötétebb multu reakciós kormánya fölött végre beteljesedett a végzet: a Cankov kormány beadta lemondását és a lemondást Boris király el is fogadta. Az új kormány megalakításával Liaposevet, a kiváló bolgár kögazdász, a demokratikus ellenzék vezérét biata meg a király. Az új kormány összetétele valószínűleg a következő lesz: elnök és pénzügyminiszter Liaposev, külügyminiszter Barov, belügyminiszter Georgiev, hadügy Valkov, kereskedelemi miniszter Kristav, kultuszminiszter Vlavkov, földmivélsügyi miniszter Magjarev, vagy Danilov, igazságügy Melev, vagy Naide.

Kramar javaslatot terjesztett be Csehszlovákia négy autonóm-tartományra való felosztására

Politikai körökben nagy felűnést keltett a javaslat

(Prága, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási eredmény hatása alatt a kormány elhatározta, hogy belpolitikai téren enged azoknak a követeléseknek, melyek egyes országgrszek számára nagyobb önállóságot akarnak biztosítani. A koalíció huszonnégyes bizottsága elé a demokrata párt vezére, Kramar javaslatot terjesztett elő, amely azt kívánja, hogy a megyetörvényt változtassák meg olyképen, hogy a köztársaság négy tartomány legyen és pedig: egy Prága, egy morvasziléziai Brünn zsekhellyel, egy szlovenszkói Pozsony zsekhellyel és egy ruszinszkói Ungvár zsekhellyel.

Kramar javaslatát részletesen megindokolta először is a javaslat lehetővé teszi, hogy a kormány Ruszinszkóval szemben a békeszerződésben fennálló kötelezettségeit teljesítse; másodsor Szlovenszkó megkapja az autonómiát és végül a német problémát is megoldanák akként, hogy a németeket két tartományba osztanak és így nemzetiségi többség egyik tartományban sem alakulhatna.

A javaslat politikai körökben nagy felűnést keltett és nagy érdeklődéssel várják, hogy a kormány milyen álláspontot foglal el Kramar feltűnésteltő javaslatával szemben.

Nagyszabású zsidó előadasciklus Kolozsváron

Előadások és vitaestélyek a zsidó élet aktuális problémáiról

(Cluj-Kolozsvár, január 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség újjászervezett helyi csoportja a központi kulturügyosztály irányítása mellett nagyszabású zsidó előadásorozatot megrendezését vette tervbe. Az előadásorozattal a helyi csoport vezetősége főként azt a célt akarja szolgálni, hogy Kolozsvár művelt zsidó közönségével megismertesse a cionizmus és a zsidóság nagy problémáit, hogy elmélyítse és eszmeileg megalapozza a zsidóság nemzeti megmozdulását. A helyi csoport e program megvalósításával egy régen és fájdalmasan érzett hiányt fog pótolni. Nem lehet kétséges, hogy Kolozsvár zsidó társadalma a legnagyobb érdeklődéssel és odaadással fog részt venni ebben a céljaiban és megvalósításában is nagystíli kulturakcióban.

A ciklus első előadását dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke fogja tartani vasárnap, január 10 én, este 8 órakor a Ferdinand király uti zsidó iskolában. Előadásának címe: „Az angol mandátum jogköre Palesztinában”, amelyben a mandátum-szisztéma rendkívül érdekes jogi problémáit fogja ismertetni.

Már ennek az első előadásnak témájából látható, hogy a Szövetség kulturügyosztálya nem az élettől elvonó elméleti kérdéseket akar népszerűsíteni, hanem az eszmének eleven és a való élettel szoros kapcsolatban lévő problémáit akarja objektív tudományos alapossággal megismertetni a zsidó nagyközönséggel.

Az előadásorozatot rendkívül gazdag programjából kiemeljük a következő előadásokat:

Dr. Fischer Tivadár: „A zsidó nemzeti otthon államjogi szemlélete”, Giszkalay János és dr. Hamburg József: „Weizmann és Jabotinsky”,

dr. Marton Ernő: „A közkelet politikai problémái”, dr. Kohn Hillal: „A mezőgazdasági és ipari kolonizáció szerepe Palesztinában”, Ráth Efraim: „A vallási tradíció szerepe az új Palesztinában”, dr. Kertész János: „A Palesztinamunka, mint egystemes zsidó feladat”, dr. Hamburg József: „Kollektív és egyéni termelés Palesztinában”, dr. Krausz Mór: „A zsidó nemzeti kölcsön”, dr. Marton Ernő: „Az antiszemitizmus”, Weinberger Nándor: „A Jewish Agency hibóvítése és a cionista szervezet megerősítése”, dr. Weisz Fülöp: „A palesztinai kivándorlás szabályozása”, dr. Szönyi Géza: „A nemzeti tőke szerepe az épülő Palesztinában”, Winkler Janka: „A nő szerepe az országépítésben”, Salamon László: „A cionizmus, mint általános emberi probléma”, Giszkalay János: „A prófétaizmus”, Waldner Mór: „A cionista világszervezet pénzügyi intézményei”, stb. Az előadásokat rendszerint vita fogja követni, amelyben az egyes szónokok mindenféle problémát a legkülönbözőbb oldalokról fogják megismertetni. Az előadásokra a belépés díjtalan.

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobb

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjuztálva.**

„Kristály” kelmelesítő, vegytisztító és gőzmosógvár, Cluj, Telefon 500

A királyi

(Eucures zata értelmében utca és a pa aig tudta fent közepette vért ker nyitotta ülést Orleanu

A szenát a Háznek, hog sát és Mihály megezzavazni,

Halotti c szült figyelm

— Képv kezüleg irt és

Eze röl és k mai nap uttal lem fiam és nem fog ból mon vissza a Mil

„Képvise Királyi Fensé nagy feladat hatatlan ismé szemben az rendíthetetlen herceg lemor is elfogadtuk trónörökösöd

„Képvise képen kérjük herceg Király jára száll át.

A miniszt szakaszos tör kezöket tartal

„Az alk gadjja Káro a trónörök címekről és mint trónör léd tagját szakasza ér megállapítja utódlása így az uralkodó sorrendben

A miniszt kiadták a sze felfüggesztett együttes ülés kerül. A szak

Az ülés megbeszélést terelnök kért nélkül szava

Az ülés u nemzeti párt amely rámut ságaira. Hib tudta megal vállalja ezért

Mihalach cíját, amely Mihály herc támogatja a azonban kon a koronát követett elj leges zavarot elhárítja ma szolidaritás gyen egy al valósitása.

A német Róth szólaht elhatározása a királyi a

Hallo

A trónutódlás vitája a parlamentben

A királyi trónbeszéd. Bratianu vállalja a felelőséget. Az ellenzék nem vett részt a szavazásban. Megválasztották a régensséget

(Eucuresti-Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A színeji koronatanács határozata értelmében mára összehívott parlament ülését óriási (röklődés előzte meg. A fővárosi utcák és a parlament környéke óriási embertömegekkel voltak tele. A rendet a csendőrség alig tudta fenntartani. A tribünök roskadásig megteltek közönséggel, amely óriási idegtesztelés közepette várta az ülést megnyitását. A kormány teljes létszámban jelen van. Pontosán 3 óra-kor nyitotta meg a történelmi jelentőségű színeji határozat ratifikálására összehívott rendkívüli ülést Orleanu elnök.

A szenátus beteg elnökét is helyettesítő Orleanu megnyitó szavaiban tudomására hozta a Háznak, hogy a törvényhozó testületek külön ülésen fogják a Károly trónörökös lemondását és Mihály herceg trónörökössé proklamálását törvénybe foglaló egyszakaszos javaslatot megszavazni, ezután a nemzetgyűlés együttes ülésen fogja a határozatot ratifikálni.

Halotti csendben ezután Bratianu Jonel miniszterelnök emelkedett szólásra és a Ház felé fordult figyelmébe közepette felolvasta a következő trónbeszédet:

— Képviselő és Szenátor urak! Öfensége Károly herceg Milanoból a következő sajátkezűleg írt és aláírt deklarációt küldte hozzánk:

Ezennel kijelentem, hogy visszavonhatatlanul lemondok összes jogaimról, címeimről és kiváltságaimról, amelyeket az alkotmány és a Királyi Ház statutumai alapján a mai napig, mint Románia trónörököse és mint az uralkodó család tagja, élveztem. Együttal lemondok mindazon jogaimról is, amelyek engem az ország törvényei értelmében fiam és annak vagyona fölött megilletnek. Kijelentem, hogy soha semmiféle követelést nem fogok támasztani ezekre a jogokra, amelyekről önszántamból és saját kezűleg írt és aláírt deklarációt küldte hozzánk.

Milano, 1925 december 28.

„Képviselő és Szenátor urak! Mély fájdalommal konstátálom, hogy Károly herceg Királyi Fenség aztta, hogy férfikorba lépett, immár harmadszor nem akarja vállalni azon nagy feladatot, melyeket mint trónörökösöknek viselnie kell és visszavonhatatlan ismételt elhatározással kéri, mentessék fel ettől a tehertől. Ezen elhatározása szemben az ország jövője, valamint a Korona érdekeinek gondjától vezetettve és azoknak rendíthetetlen személt tartásával kénytelenítve érezzük magunkat, hogy előterjesszük Károly herceg lemondásának tényét s hogy kérjük Önöket, fogadják el a lemondást, — amint mi is elfogadtuk és állapítsák meg, hogy Károly herceg Királyi Fenség végleg lemond Románia trónörökösödéséről.“

„Képviselő és Szenátor urak! E lemondás elfogadásának természetes következményeképpen kérjük még, ismerjék el, hogy Románia trónjának örökösödése jog szerint Mihály herceg Királyi Fenségre, az uralkodó dinasztia egyenes és törvényes férfiági leszármazottjára száll át.“

A miniszterelnök ezután felolvasta az egyszakaszos törvényjavaslatot is, amely a következőket tartalmazza:

„Az alkotmányozó nemzetgyűlés elfogadja Károly herceg Öfensége lemondását a trónörökösödésről és az összes jogokról, címeiről és kiváltságokról, amelyek eddig, mint trónörökös és mint az uralkodó család tagját megillették. Az alkotmány 77. szakasza értelmében a nemzeti képviselő megállapítja, hogy Románia trónjának utódlása így jog szerint Mihály hercegre, az uralkodó család egyenes, törvényes és sorrendben első férfi leszármazottjára száll.“

A miniszterelnök szavai után a javaslatot kiadák a szekcióknak és a nyílt ülést félhatig felfüggesztették, amikor a javaslat ismét az együttes ülés elé, mint nemzeti képviselőt elé került. A szekciók a javaslatot elfogadták.

Az ülést megnyitása előtt a kormány párt megbeszélést tartott, amelyen Bratianu miniszterelnök kérte, hogy a törvényjavaslatot vita nélkül szavazzák meg.

Jorga a kormányt vádolja

Az ülést újból megnyitása után Jorga a nemzeti párt nevében deklarációt olvas fel, amely rámutat Károly herceg kiváló tulajdonságaira. Hibáztatja a kormányt, amely nem tudta megakadályozni ezt a lépést és nem vállalja ezért a felelőséget sem.

Mihalache felolvassa a parasztpárt deklarációját, amely szerint pártja tudomásul veszi Mihály herceg trónörökössé proklamálását és támogatja a király elhatározását. A parasztpárt azonban konstatálja, hogy a kormány nem tudta a koronát mentesíteni a felelőség alól és a követett eljárással az országot és koronát esetleges zavaroknak teszi ki. A parasztpárt ezért elhárítja magáról a felelőséget. A nép érzelmei szolidaritás a koronával, amelynek jelszava legyen egy alkotmányos demokráta-rendszer megvalósítása.

A német néppárt nevében dr. Hans Ottó Róth szólalt fel, aki csatlakozik az uralkodó elhatározásához és elfogadja a javaslatot, mint a királyi akarat megvalósítását. A németiség

Elnök szavazásra teszi fel a törvényjavaslatot, amelyet a kamara 234 szavazattal 3 ellenében elfogad.

A királyi ház belső szabályzatának módosításáról szóló javaslatnál Junian a parasztpárt, Joanitzescu pedig a nemzeti párt nevében deklarációt olvasnak fel, hogy a javaslatot nem fogadják el, nem is engedik vitára bocsátani és a szavazásban nem vesznek részt. A javaslatot nagy többséggel mégis elfogadják.

A szenátusban Butzureauu felolvassa a nemzeti párt hivatalos deklarációját, amelyben azzal vádolja a kormányt, hogy az egész kérdést politikai érdekek szempontjából használja ki.

A beszédet a liberálisok többször félbeszakítják. Procopiu liberális reflektálása után Constantinescu Alexandru éles hangon kritizálja az ellenzékét, amely nem átálja a király fájdalmát politikai aprópénzre felváltani. A javaslatokat szavazásra bocsátják és bár az ellenzék tüntetően nem vesz részt a szavazásban, valamennyit elfogadják.

Megválasztják a régensséget

Este hat órakor a két Ház ismét nemzetgyűléssé alakult át Orleanu elnöklete alatt. Bratianu felolvassa a régensségről szóló harmadik törvényjavaslatot. Eszerint az új trónörökös gyámja Ferdinánd király, a régensség tagjai pedig: Miklós herceg, Buzdugan semmitőszéki elnök és Miron Cristea metropolita. A szekciókban történt vita során Hasnaru nemzetipárti szenátor javasolta, hogy Miklós herceg legyen az új trónörökös. Constantinescu miniszter azonban azt hangzta, hogy ez alkotmányellenes volna. Hasnarnak azon kívánságára, hogy a közvéleményt okvetlenül nyugtassák meg, a miniszter megígérte, hogy a javaslatok megnevezése után a kormány tájékoztatót fogja a közvéleménynek.

A szekciók ezt a javaslatot is elfogadták. A nemzetgyűlésben Bratianu felhívja az ellenzékét, hogy ebben a komoly helyzetben tekiensenek el a pártérdekektől.

Maniu: Nincs miért úgy sietni!

Lupu: Hagyják a régenségi javaslatot január 18-ára.

A javaslatot szavazás alá bocsátják, amelyben az ellenzék nem vesz részt, de a kétharmad többség így is megvan. Ezután a parlamentet január 18-ig elnapolták.

— A csehszlovákiai ipar hosszulejáratu kölcsönököt ad Oroszországnak. Prágából jelentik: Legutóbb a csehszlovákiai ipar néhány szállítást kötött le Oroszországgal, főképpen mezőgazdasági gépekre és gyári berendezésekre. A szállítás két és fél—három éves lejáratu kölcsönökre történik, sőt egy esetben öt éves kölcsönt engedélyeztek. A követeléseket részben Bécsben lombardozták. Érdekes, hogy ezzel szemben ugyancsak Bécsben nemrégiben értekezletet tartottak a nagybankok vezetői és kimondották, hogy Oroszországgal szemben egyelőre tartózkodnak a hitelviszony kiépítésétől.

Hencsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria 1.

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsé**
Timisoara
Piata Traian No 10

Zongorák gyári lerakata, gyári áron részlete is. **Sternberg,** — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Hallo 8-77 Unio gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautókat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. **Hallo 8-77**

Ludendorff áll a frankhamisítás háttérében

A német nagyvezérkar már a világháborúban is bankjegyhamisítással rontotta az ellenséges államok valutáját. Grätz Gusztáv gróf Teleky Pál is bele vannak keverve a bűnygybe. Nem merik összehívni a nemzetgyűlést

Korányi párisi követ Budapestre érkezett

(Budapest, jan. 5. Az Uj Kelet tudósítójától). Raoul Clinchant budapesti francia követ, aki csak néhány nappal ezelőt érkezett vissza váratlanul karácsonyi szabadságáról a magyar fővárosba, hogy a frankhamisítás ügyében bevezetett nyomozásnál jelen legyen, ma délelőtt a nyomozás adataival újból Párisba utazott. A francia követet keresztelte utazásában báró Korányi Frigyes Magyarország párisi követe, aki ugyancsak a frankhamisítás ügyében Párisból ma délután érkezett Budapestre. Korányi az érdeklődő újságíróknak nem akart nyilatkozni és minden kérdés elől azzal tért ki, hogy beteg édesanyját jött meglátogatni. Amikor a hírlapírók megemlítették, hogy Clinchant francia követ, három órával ezelőtt, éppen a frankhamisítás ügyében indult el szintén a nyugati pályaudvarról a francia főváros felé, Korányi a fejét csóválta és azt mondta, engedjék meg neki, hogy ebben kételkedjen. Kijelentéts, hogy a pénzhamisítás közönséges bűnygy és mint ilyen, diplomáciai eljárás tárgyát nem képezheti. Beavatott politikai körökben ennek ellenére biztosra veszik, hogy a követ utazása a frankhamisítással van összefüggésben.

A nagyvárnyu bűnygy egyik másik fordulatát jelenti a „Hétfői Napló“. Eszerint a budapesti rendőrség detektívjei az egyik nagy fővárosi nyomdában foganatosított házkutatásnál három csomag vadonatúj ezer frankost találtak, amelyeket megvizsgálás végett beszállítottak a főkapitányságra. Ugyancsak ez a lap arról értesül, hogy az Olaszországon tartózkodó Ulain Ferencet, az Ébredő Magyarok Egyesületének tagját, táviratilag hazahívták, hogy a frankhamisítás ügyében kihallgassák.

Grätz és Teleky is

Budapest, január 4. Egyes budapesti lapok jelentése szerint Grätz Gusztáv és Teleky Pál gróf volt miniszterelnök is bele vannak keverve a frankhamisításba. Ma délután folyamán megjelent a főkapitányságon Windischgrätz Lajos herceg is, akit szintén kihallgattak a frankhamisítási bűnygyben. A herceg kijelentette a rendőrség közegei előtt, hogy nem tud semmit sem mondani, ami valóságot deríthetne az ügyre és hangsúlyozta, hogy fogalma sem volt arról, milyen sötét ügyekben van része titkárának.

Windischgrätz titkára leartóztatásban

A hamis ezerfrankosok ügyében tegnap tovább nyomoztak a detektívek és annak a házkutatásnak eredményeképp, amelyet Szilveszter estjén tartottak Windischgrätz Lajos herceg lakásán, előállították a főkapitányságra a herceg titkárát, Rába Dezsőt. A házkutatás során ugyanis felnyitották a detektívek Windischgrätz Lajos titkárának, Rába Dezsőnek az íróasztalát, ahol különböző iratokat gyűjtöttek össze,

Őrizetbe vették Windischgrätz herceget

Budapest, január 4. A frankhamisítás ügyében döntő fordulat állott be. Tegnap súlyos bizonyítékok merültek fel aziránt, hogy a hamisításban Windischgrätz Lajos herceg és más előkelőségek is részesek. A pénzhamisítást „hazafias“ célokért követték el(?). Windischgrätz herceget ma őrizetbe vették. A belügyminiszter az ügygel kapcsolatban Nádaszy Imre országos főkapitányt telfüggesztette állásától és elrendelte ellene a fegyelmit.

Ludendorff a háttérben

A magyar frankhamisítás ügyében a párisi rendőrség most új nyomon kutat. A detektívek emlékeznek ugyanis arra, hogy a német nagyvezérkar a háború alatt román és olasz bankjegyeket hamisított, hogy ezáltal az illető országok valutáját rontsa. Ludendorff akkor francia frankot is akart hamisítani, ezt azonban Hindenburg megakadályozta. A francia nyomozóhatóságok ezzel kapcsolatban rámutatnak arra a tényre, hogy Bauer ezredes, Ludendorff bizalmasa, aki a Kapp-kormány sajtófőnöke volt, Magyarországon tartózkodik és ezért annak a gyanújuknak adnak kifejezést, hogy Bauer ezredes, ez a nemzetközi fascista kalandor, a Ludendorffék által annak idején készített ezerfrankos kliséket magával hozta Magyarországra és ezek felhasználásával készültek a hamis bankjegyek. A lapok szerint ez a feltételezés a legvalószínűbbnek látszik.

Vázsonyi a frankhamisításról

A nemzetgyűlés pártjai az ujeztendő küszöbén általában nem hódoltak a magyar politikai élet sok évtizedes szokásának, hogy a pártvezérek üdvözlésével adjanak alkalmat jelentősebb politikai megnyilatkozásokra. Ebben a tekintetben csak a Nemzeti Demokrata Párt volt kivétel, amely testületileg jelent meg újév napján Vázsonyi Vilmos előtt és Benedek János újján tolmácsolta jókívánásait. Az üdvözlő szavakra Vázsonyi Vilmos közérdeklődésre számot tartó beszéddel válaszolt, amelynek során a frankhamisításra is kitért.

— Ismerjük a múltból, — amely már, remélem, csak szomorú emlék — az ugynevezett

amelyeket megmutattak Windischgrätz hercegnek azzal, hogy a nyomozás érdekében ezeket az iratokat lefoglalják és beviszik a főkapitányságra. Ezek az iratok nyilvánvalóan azt a gyanút ébresztették fel a nyomozó hatóságokban, hogy Windischgrätz Lajos herceg titkára, Rába Dezső részese lehet annak a titoknak, amely a Király-utcai boltban egy ezerfrankos képsében mutatkozott meg.

A kihallgatás során íráspróbát vettek Rába Dezső titkárától és ez az íráspróba is megerősítette a rendőrség gyanúját. A esztörtéki házkutatás során ugyanis a titkár íróasztalában lévő levelek és okmányok kézírása is gyanút keltett, mert ezeknek a dokumentumoknak az írja a rendőrség vélekedése szerint azonos azoknak az írásbeli dokumentumoknak az írójával, amelyek eddig már a rendőrség birtokában vannak.

Rába Dezsőt letartóztatták, mert közvetlenül azzal gyanúsítják, hogy ő adta át Kovács Gáspár komornyiknak többek között azt a hamis ezerfrankost is, amellyel a Király-utcai boltban fizetett.

hazafias felbuzdulásból elkövetett gyilkosságokat. Stabilizálni a hazafias felbuzdulást és intézménnyé emelni, hogy erre támaszkodva lehessen bűnygyeket elkövetni, stabilizálni és meg hamisítani a hazafias felbuzdulást — nem lehet. — De ismerünk ezenfelül olyan esetet, hogy egyes hazafias felbuzdulás oima alatt szokolokat hamisítottak. Ebben a bűnygyben esodalkozással hallottunk egy vallomásról, ahol egy hivatali állást viselő férfiú arról vallott, hogy neki a hamisított szokol kliséjét bemutatták. De a vallomás nem úgy folytatódik, hogy ezek után sietett feljelenteni a szokolhamisítás tervezőit, hanem csak arról szól, hogy a klisé nem látszott tökéletesnek.

— Nem kell-e ezt a moral insanitit végre gyökeresen kitépni. Mert hiszen, ha szabad volt valamikor hazafias felbuzdulásból pénzt hamisítani: akkor lehet hazafias felbuzdulásból hamisan tanuskodni is.

— Eme titokzatosan kezelt, általam említett bűnygy kapcsán találtak néhány kilogram ekrazitot. Ez az ekrazit is természetesen hazafias ekrazit volt. Sajátszerű azonban, hogy a hazafias ekrazit csak az Erzsébetvárosi Körben és Csongrádon robbant.

— Az ilyen elzmenyek után nem volt számunkra meglepetés a nagyszabásu frankhamisítási kísérlet, a lapokban sokat tárgyalt, hosszasan tárgyalt, de mindig meglepően gyér és fogyatékos adatokkal tárgyalt hágai eset. A lapok közlése szerint a három előkelő férfiú, aki most Hágában ül, arra bivatkozott, hogy ők egy szent cél érdekében akartak hamis frankokat forgalomba hozni. A recept tehát ismert és régi, legfőjebb a méretek különbözőek

és az elfogott személyek előkelősége és szerepe új momentum. Figyelni fogjuk, hogy mi fejlődik ebből az ügyből és vajjon a három előkelő hágai férfiú tényleg egy urasági inas bujtotta-e fel. Ez mindenesetre szenzáció volna. Figyelni fogjuk, vajjon nyomára akadnak-e végre annak a nyomdának, amely a hamis frankosokat előállította, avagy lehull a lepel talán valamely szenzációs új találmányról, amely a füstnélküli lőpor, a drótnélküli táviró módjára a bankóhamisítást is látatlanban tudja elvégezni.

Budapest, január 4. A Ház elnöke kijelentette, hogy abban az esetben, ha az ellenzéki pártok foglalkozni kívánnak a frankhamisítással a parlamentben, a nemzetgyűlést nem hívják össze.

Hága, január 4. Az itteni rendőrség a hamis frankok forgalombahozalala ügyében megindított nyomozást befejezte. A nyilvános főtárgyalást, a holland törvények szerint, két héten belül megtartják. Jankovichék addig az ügyészégg fogházában maradnak.

Budapest, január 4. A Béla-utcai főkapitányság a frankhamisítás ügyében megindított nyomozást ma lezártnak nyilvánította. A vizsgálat most már csak arra terjed ki, vajjon a hamisítás színhelye Budapestben volt-e.

Újra felfedeztek egy királysírt Egyiptomban?

A „félíg isten, félíg ember“-fajhoz tartozott a király

(Kairo, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még nem múlt el Tutánkámen sírja körül a szenzáció s már egy másik sírről kezdenek suttogni, arról mely a Nagy Piramis alatt van s amelyet Reisner professzor, a harvardi egyetem tudós tanára fog felfedezni. Noha senki sem tudja bizonyosan, mi van a sírban, mégis csodákat beszélnek róla.

— A Tutánkámen sír is csoda volt — beszélte Carter — hiszen, amikor gyertyát gyújtottam és gyertya segítségével bevilágítottam a nyíláson keresztül a sírba, előlt a lélegzetem... Csak lassan-lassan bonitakoztak ki előttem — furcsa állatok, még furcsább szobrok és tömördek arany, arany és arany... Földbe gyökerezett lábakkal állottam ott és nem tudtam megmozdulni. A mögöttem türelmetlenkedő Carnarvon lord nem tudta magát türtöztetni, megfogta karomat s megrázott: „Lát-e már valamit?“ En csak ennyit tudtam válaszolni: „Igen. Csodálatos dolgokat látok.“ Nos, a Piramis alatt lévő sír még csodálatosabb dolgokat rejt magában.

Reisner professzor szerint ebben a sírban olyan halott nyugszik, amely élő korában a „félíg isten, félíg ember“- fajhoz tartozott. Ez a faj oly régen élt, hogy még Tutánkámen korában is már csak legendák keringtek róla, s csak igen-igen homályosan bontakozott ki a múltból.

— Senefru király uralkodott ekkor, — fejtegette Reisner professzor, — de hogy mikor volt ez, pontosan nem tudják. Maspero azt állítja, hogy Krisztus születése előtt 4240-ben.

Mindamellettt akadnak szkeptikusok, akik azt mondják, hogy Reisner professzor csalódni fog. Ezt a feltevésüket a prefesszor asszisztenseinek állítására alapítják. Az asszisztensek — így beszélük most szerte Cairóban — bedugtak egy villamoskörtét Senefru király sírjába és ennek fényénél észrevették, hogy a homokban lábnyomok vannak. Tehát már járt ott valaki. Eanélfogva nem lehetetlen, hogy ez a valaki magával vitte a kincseket! Nem szabad azt hinni, hogy csak a XX. század kíváncsi a régi sírok tartalmára. Így volt ez a múltban is. Az egyiptomiak között évezredken keresztül szájról-szájra jártak azok a legendák, amelyek a királyi sírok kincseiről szóltak. A nép fantáziája folyton ott lebegett a sírok körül s így nem csoda, ha akadtak váltalkozók, akik meg akartak róla bizonyosodni, mi az igazság és mi a legenda?

Öcskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Az Uj Kelet
és a
Szerkesztők:
Egyedül szer-
kesztésével
240 le-
Az Uj Kelet
megje-

— Sze-
zsidó kise-
6-án, délelő-
gyűlését a
saság, mely
kisiparosok
gyűlés a ne-
32. szám al-
megelőzően,
tagok tartan-
amelyen m

— Meg-
Newyorkból
feltűnést ke-
yorki sajtók
a merész ki-
keres átalak-
az a kor, a
az emberek
rádió, amely
mozi is, csak
az emberek
fejlődése f-

hogy a regé-
vassák regé-
természetese-
Hamilton ti-
olvasására,
hogy az író
A honorárius
Hamilton. A
adóztatni a
fogják fedez-
ki is jelente-
most az új
fog regénye-
regényét né-
Cosmo Ham-
pontosan t-
lalva a mai
sikere volt
megadni a
bele a rádió
szerkezetet,
lapítani, h-
táki magy-
ton regényé-

— Ors-
karestből j-
gustorenc
Bukarestbe
szes-italok
módonitása
kolozsvári
gresszus an-
szítsenek.

— Ad-
gyűjtése.
„Tudomáso-
adóhivatali
től karácso-
alapján szig-
nek során
II. állami
ben nem re-
adóhivatalo-
ilyen gyűjt-
hogy ezt k-
adminisztrá-

B

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi szociális szociális napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Csalás szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Helyettesítő árak: Egy hónapra 22 lei, negyedévre 240 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei.
 Az Uj Kelet elkötelezett a munkások érdekeinek megjelölésével engedélyt kér.

A mai naptár

Szerdán alakul meg a kolozsvári zsidó kiegészítési bankja. Szerdán, jan. 6-án, délelőtt feltizenegy órakor tartja alakuló közgyűlést a Kisbittel- és Takarékbank Részvénytársaság, mely tudvaleg a zsidó kiskereskedők és kisiparosok támogatására létesül. Az alakuló közgyűlés a neológ elemi iskola Calea Regele Ferdinand 32. szám alatti helyiségében lesz megtartva. Ezt megelőzően, kedden este fél 7 órakor az alapítótársak tartanak értekezletet Timár-utca 1. sz. alatt, amelyen megválasztják az igazgatótanács tagjait.

Megszületett az első rádióregény. Newyorkból jelentik: Cosmo Hamilton angol író feltűnést keltő előadást tartott a minap egy newyorki sajtóklubban. Proféciaiba becsákozott és azt a mérész kijelentést szögezte le, hogy a rádió gyökere átalakulást fog követelni a regényiétől, mert az a kor, amikor otthon kellmes estét töltöttek az emberek egy könyv mellett, mulóiban van, a rádió, amelybe bele fog kapcsolódni előbb-utóbb a mozi is, csak nézésre és hallgatásra fogja nevelni az embereket és a jövőben a dolgok természetes fejlődése fogja kifejleszteni a kereket azíránt, hogy a regényírók kinyomtatás helyett rádióba olvassák regényeiket és novelláikat. A rádióregény természetesen limitált időt foglalhat csak le. Cosmo Hamilton tizenöt percet ad egy teljes regény felolvasására, ami szerinte magával fogja hozni azt, hogy az írók szakítanak az eddigi írástechnikával. A honorárium kérdésről sem felelkezik meg Cosmo Hamilton. Azt állítja, hogy a jövőben meg fogják adóztatni a rádióhallgatóságot és ebből az adóból fogják fedezni a szerzői tiszteletdíjakat. Mindjárt ki is jelentette az angol író, hogy ő már felkészült most az új korra és ezentul csak a rádió számára fog regényeket és szindarabokat írni. Az első rádióregényt néhány napra rá valóban fel is olvasta Cosmo Hamilton. „Fiúk és anyák” volt a címe, pontosan tizenöt percig tartott és magában foglalva a mai regények minden elemét. Hogy milyen sikere volt az első rádióregénynek, arra nem lehet megadni a feleletet. A közönség nem tapasztalhatta bele a rádióba és viszont nem találtak ki még olyan szerkezetet, amelynek segítségével meg lehetne állapítani, hogy a hallgatók közül hányan kapcsolták ki magukat az első 5 percben Cosmo Hamilton regényéből.

Országos kereskedőkongresszus. Bukarestből jelentik: Január 18-án a Sfátul Neuztorese országos kereskedőkongresszust tart Bukarestben a forgalmi adó eltörlése és a szesz-italok árusításáról szóló törvényjavaslat módosítása érdekében. A kongresszus előtt a kolozsvári Sfátul ülést fog tartani, hogy a kongresszus anyagát megvitassák és javaslatot készítsenek.

Adóhivatali tisztviselők karácsonyi gyűjtése. Felkértek az alábbi sorok közlésére: „Tudomásomra jutott, hogy állítólag egyes adóhivatali tisztviselők a helybeli kereskedőktől karácsonyi ajándékokat gyűjtöttek. Ennek alapján szigorú vizsgálatot indítottunk, melynek során megállapítást nyert, hogy az I. és II. állami adóhivatal személyzete ilyen gyűjtésben nem részes. Ha mindazonáltal az említett adóhivatalok személyzete részéről történt volna ilyen gyűjtés, kérjük az érdekelt kereskedőket, hogy ezt közöljék velünk. Dumitriu, pénzügyi adminisztrátor.”

Ujra megindult az arad-nagyvárad vonalon a közvetlen vasúti forgalom

(Oradea Mare-Nagyvárad, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az árvíz pusztításai által megrongált arad-nagyvárad vasúti vonalon a mai napig szünetelt a közvetlen vasúti forgalom és a személyforgalmat is csak átszállással lehetett lebonyolítani. Kétheti szorgos munka után sikerült végre annyira rendezőzni a pályát, hogy a vonalon hétfő délben újra megindulhat a személy- és teherforgalom. Ma délben a nagyvárad és aradi forgalmi főnökségek úgy a motoros, mint a tehervonatokat menetrendszerűen utnak indították.

Zsidó kultúrestélyek. Tudósítónk jelenti: Az orsovai nagy és kis Avivák múlt hó 13-án nagyszerű chanukka délutánt rendeztek. A Maoczur című dalt az ifjusági énekhar énekelte el. Utána Löwy Jozua rabbi ünnepi beszédet tartott. Schwartz Olga a chanukka történetét adta elő tetszősen. Reicher Kató héber verseket szavalt pompásan: Majd Löwy Ella és Reicher Csali a „Golem”-ből adott elő páros jelenetet, nagy sikerrel. Löwy Klára román verseket szavalt, sok rátermettséggel. Weisskopf István hegedűn jiddis dalokat játszott. Szünet után Marton Béla a „Galut chanukkásai” című verset szavalta ügyessé. Löwy Giza héber bölcsődalt énekel tetszőleg. Löwy Ella heleti táncokat lejtett finoman, izléssel. Stein Oly a „Babylon vizeinél” című verset sok tehetséggel szavalta. Löwy Jenő jiddis nyelvű komikus jelenete nagy tetszést aratott. — A balázsfalvi „Aviva” zsidó leányegylet és a „Tikvah” balázsfalvi zsidó ifjuági kör december hó 19-én jól sikerült chanukka-estélyt rendeztek. Az ünnepélyt Sinberger István prólogja vezette be, melyet a közönség derűsen hallgatott végig. Ezután az énekhar Giszkalay János „Chanukka előtt” című, Bizkovits Miksa által megzenésített versét énekelte el. Sinberger István és Geib Böske dialógja nagy tetszést aratott. Nemes Jenő Giszkalay „Messias heroldja” című versét szavalta kiütően. Giszkalay „Az is jó” című megzenésített versét Hirsikovits Miksa zongorakísérettel mellett Fuchs József énekelte el nagy sikerrel. Naftali Tibor, Alexandru „Rugatinna”-ját szavalta. Sinberger István és Stein Májor dialógja után a „Hatikvah” elénekelésével ért véget a jól sikerült ünnepély. A termeket öv. Ginád Vilmosné díjmentesen engedte át az ünnepély megrendezéséhez. — Impozáns keretek között rendezt meg a bethleni zsidó ifjuság folyó hó 10-én, a helybeli román-kaszinó nagytermében az ezidei évad legjobbnak ígérkező műsoros estélyét. Amint a műsorból már most megállapítható, ez az estély messzire fogja túlszárnyalni nívóbaz az összes eddigi bethleni rendezvényeket. A rendezés élén Irsai J. Herman és Dávidsohn Jenő állanak, akik hozzájárulásukkal biztos garanciát nyújtanak arra, hogy az estély a legkiválóbb izlést is kifogja elégiteni. Az összerállított műsor a következő: Ünnepi beszédet mond Irsai J. Herman nos rison, románul szaval Bruckner Szidó. A „Táncos” című, Dávidsohn Jenő által komponált operajelenetet Dávidsohn Jenő, Soha Antal, Feig Samu, Mendelsohn Miksa, Meiszter Vilmos játsszák; Moris Rosenfeld verseiből Dávidsohn Sári szaval kaplák Fischer Márton énekel. Giszkalay versekből felolvass Fried Miksa, az Uj Kelet kiküldöttje, műsordalokat és operaszíndarabokat énekel Dávidsohn Jenő, a kiváló énekes, akit zongorán Bruckner Frida kísér. Végül a „Der Sadechen” című jiddis nyelvű kedves bohózat kerül színre, amelynek szereplői: Dávidsohn Sári, Dávid Margit, Herskovits Regina, Mendel Rezi, Brümmer Sámuel, Dávidsohn Jenő, Berkovits Béla, Pollák Lipót és Meiszter Vilmos. A konferánssz szerepét öleceiről és humoráról közismert Fried Andor fogja betölteni.

Eljegyzés. Grosz Zalmát Salonta eljegyezte Pap László Belényes.
Goldfarb Renét Hadad eljegyezte Spitz Nándor Szalárd.
Házasság. Dr. Elias Mór sibiui ügyvéd és Eliasz Irén szül. Herczeg ez uton is tudatják összes ismerősökkel és jóbarátjaikkal, hogy 1925 december 30-án Bistrián házasságot kötöttek.

Kinevezik a Banca Nationala igazgatóját. Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint Gheorghiu pénzügyi államtitkárt a Banca Nationala igazgatójává nevezték ki, de a kinevezést azonban csak néhány nap múlva fogják publikálni, illetve az államtitkárt a bank közgyűlése által is megválasztatják. Gheorghiu utódja a pénzügyminiszeri államtitkári székben Chiatescu, az új vámvezér-igazgató lesz.

A szombatesteri fejdíszes bál. A kolozsvári zsidó Nőegylet szombatesteri fejdíszes bálj egy leányvárház létesítését célozza. A táncestély iránt óriási az érdeklődés, mert a jelek szerint lesz Kolozsvár legnívósabb és legsikerültebb bálja.

Mindenféle rokokó és egyéb parókákat készítenek nálunk. „Ideál” Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

„Intézeti székház vásárlás.” Mint értesítünk a Franco-Romana Ált. Biztosító R. t. bukaresti központja mintegy 16 és félmillió lejért egy hatszemeletes új bérpalotát vásárolt Bukarestben közvetlenül az „Athenae Palace” mellett a célja hogy tartalékainak egy részét biztos és rentabil módon helyezze el. Az intézet központi irodái rövidesen az új székházban nyerne elhelyezést.

Az indiai nacionalisták új harcát hirdetnek Anglia ellen. Londonból jelentik: Az indiai nemzeti kongresszus — mint Bombayból táviratozzák — tegnap befejezte tanácskozásait Kampurban. Az utolsó napon szenvedélyes vita fejlődött ki afelől, hogy a swaraisták résztvevőinek-e továbbra is a törvényhozás munkájában. A párt három vezető tagja ott nyomban a kongresszuson bejelentette, hogy lemond mandátumáról, azt is megengedhetetlennek tartja, hogy indiai nacionalista hivatal vállaljon angol fenhatóság alatt. A brit független munkáspárt felhívást bocsátott az indiai nacionalista kongresszus berekesztése ellen kalmából. Ebben a manifesztumban rámutatnak az indiai veszedelmes helyzetre és követelik, hogy a brit kormány szüntesse meg Bengáliában a kivételes törvényt, amelyek politikai vétkessékké váltak, és sürgeti, hogy adjon demokratikus alkotmányt Indiának és e célból hívja össze az indiai nacionalistákat egy közös tanácskozásra.

Szülői értekezlet a Tarbutban. Tarbut iskolákba járó tanulók szülei folyó hó 6-án szerdán d. u. 3 órakor a Tarbut iskolákban (str. Gen. Berthelot 8.) tartják folytatódó értekezletüket. Nyomatékkal kérik, hogy a szülők minnygyobb számban sziveskedjenek megjelenni. Tarbut Iskolák Vezetősége.

A „Múlt és Jövő” erdélyi szerkesztősége. (Cluj, Str. Regina Mária 32) kéri előzetesét, hogy a decemberi láppeldányai a sok érdeklődés következtében elfogytak s így akik még azokat nem kapták volna meg, legyenek pár napig türelmessel, míg az új példányszámok elkészülnek és azonnal pótolva lesznek.

Könyvujdonságok. J. Brousson: Anatólia France papucsban 200 lej, Mereskovszkij: Péter és Alexej 240 (kötve 320), Koppányi Tivadar: A biológia modern problémái 110, Oláh Gábor: Patkánybűvölő (új versek) 100 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Figyelem!
 Kárpatosok és kocsigyártók
 kellékeit legolcsóbban **Back Bernát** áruházában szerkezhettek be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.

Nagy harisnyavásár

milyen leszállított árakkal
 Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
 Fiór harisnya, minden színben..... Lei 53
 Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
 Cárna muszlin, minden színben..... Lei 93
 Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám
 Divatköttyükben és kötöttárnyukban óriási választék.

Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, Cluj, Piata Unirei 8.

KOZGAZDASAG

A romániai malomipar haldoklása

Irta Hoffmann Ödön,

a Kis- és Középmalmosok Szindikátusának főtitkára

— Befejező közlemény —

A romániai malmok évenként mintegy 9 millió mm árpát és tengerit darálnak meg. A darálás azonban sem lényegében, sem jövedelmezőségében nem egyenlő az őrléssel, lévén a vámmal az őrlési vámnak csak négyötöd része, a tengeriben pedig egyenlő mennyiség esetén is csak mintegy kétharmadrésze. Viszont az őrlési munkának mintegy kétharmadrésze buza és egyharmadrésze rozs. Mindezt összevetve: egy mm darálás körülbelül 65 kg. őrléssel egyenlő. Tehát a vámmalmokra eső 45 millió mm darálás kerekén 3 millió mm őrlésnek felel meg. Ezek szerint a vámmalmok munkája összesen 15 millió mm, vagyis naponta 316 vagon. Nappali 20 mm-ás kapacitás mellett 1580 vámmalom megfelel ennek a feladatnak.

5 millió mm buza után 10% vám	500.000 mm á 850	425.000.000
14 " " rozs " 10 " "	140.000 " á 650	91.000.000
2 " " árpa " 8 " "	200.000 " á 550	110.000.000
25 " " tengeri " 8 " "	250.000 " á 400	100.000.000
		726.000.000

évi bruttó bevétel. Azaz, hogy nincs ennyi, mert hiszen 8-7-6, sőt 5%-os őrlési és 4-3, sőt 3 százalékos darálási vámok is vannak. Legjobb esetben tehát 100.000 lej évi nettó bevétel esik egy-egy vámmalomra. Tessék megfontolni a forgalmi adót, az üzemeltetési költségeket, az adókat, a fentartást, a személyi járandóságokat, stb. stb., nem marad tehát meg az aranybánya gyanánt szereplő román malom ipar irigyelt munkálói tehát családostól együtt évi 4 ezer lejből tengődnek.

A kereskedelmi malmok a legjobb esetben 1-15 százalékos bruttókeresetre dolgoznak. Ezzel szemben a vámmalmokkal, olyan hatalmas a rezsijük, hogy nettó haszon gyanánt számukra sem jelentkezik 4-5 százalékos bruttókereset.

Mint láttuk, 1925-ben a vámmalmok bruttókeresete kerekén háromnegyedmilliárd lej, azaz százaléka 7 millió 260 ezer lej, vagyis kerekén véve 85 vagon buza. Ennyi forgalmi adót fizettek vámmalmaink. Látnivaló tehát, hogy a vámmalmok tulajdonlók forgalmi adóval terhesek.

Kétségtelen tehát az elmondottakból, hogy a román malomiparnak szűkebb keretek között kell visszavonulnia. De mely malmok kezdjék meg a leszerelést?

Ha ezek után a nagymalmok felét B-listára tesszük, 4,5 millió mm darálást, 2 millió exportot és 17 millió mm belföldi őrlést számítva, a következő mennyiségű malomra van szükség Romániában, tisztán nappali üzemműl

12 nagymalom, összesen	16 000 mm
40 tisztán kerek. malom á 3 v.	12.000 "
200 vegyestípusú á 1,5 vagon	30.000 "
1000 tisztán vámmalom á 20 mm	20.000 "
	78.000 mm

egy évben annyi, mint 23,5 millió őrlés (19 mm őrlés és 4,5 millió mm darálás.)

Mit keresnek a romániai malmok?

A vámmalmokra esik 6,4 millió mm. buza és rozs, meg 4,5 millió mm árpa és tengeri.

Lei

5 millió mm buza után 10% vám	500.000 mm á 850	425.000.000
14 " " rozs " 10 " "	140.000 " á 650	91.000.000
2 " " árpa " 8 " "	200.000 " á 550	110.000.000
25 " " tengeri " 8 " "	250.000 " á 400	100.000.000
		726.000.000

Félreértene mindenki, aki arra a következtetésre jutna, hogy — mert adatösszeállításaimban a kereskedelmi malmokat következetesen szerepeltettem — én a megoldást a kereskedelmi malmok fenmaradásában és a vámmalmok tulajdonos részének elmulásában látom! Ellenkezőleg! A vámmalomipar a régiebb és kétséget nem szenved, hogy a közellátás szempontjából az apróbb vidéki malmok a tényezők. Egészségtelen állapot volna, ha Románia lisztellátását csakugyan 200 malom látná el. Adataimmal én csak azt akartam szemléltetővé tenni, hogy annyi malom is ellátná, ha szükséges volna.

Az egészséges megoldás az, hogy inkább a nagyobb szabású kereskedelmi malmok csukjanak be a változásoknak át cukorgyárrá, vagy textilgyárrá, stb. s a kisebb vidéki malmok (3-400 métermázsas kapacitásig) maradjanak fenn. Természetesen ott se mindegyik, mert az se egészséges állapot, hogy pl. amikor Temesvárnak a két nagymalma 44 vagonot állíthat elő, a környékbeli községeknek átlag 2-3, (egy-két és három vagonos) malmaik vannak, amelyek mind a temesvári piac felé törekednek. Ezek a vámmalmok a lisztigényüket 7-8 szorosát tudják teljes üzemműl előállítani.

Ha félvagosos átlagvámmalmokat vesszünk, — nappali járatlással a belföldi fogyasztásnak négyötöd részét számítjuk a vámmalmokra — akkor mintegy 2000-2500 vámmalom fenn-

maradása van biztosítva.

A való élet is inkább ilyen irányban fog igazodni, mert hiszen 200-300 kereskedelmi malomra való összepontosítás a helyi fogyasztásban igen sok kellemetlenséget, hátrányt, munkatöbbletet és drágaságot jelentene s a nagyobb malmok is csak sok cserélőteleppel tudnák megoldani a kérdést.

A vámmalmokra tehát nagy szerep vár a jövőben romániai lisztellátásban, nagyobb és fontosabb, mint a kereskedelmi malmokra.

Legőszintébb sajnálatomra nem állottak rendelkezésemre egészen pontos adatok malmaink számát és az országos kapacitást illetően. Így aztán ezen a két ponton hozzávetőleges, de közismert numerusokat voltam kénytelen beállítani: — óvatosan, — hogy az amúgy is keserves képen ne szaporítsam a komor színeket. Igaz ugyan, hogy egy-két világosabb színt itt már nem segít!

Váratlanul beterjesztették a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslatot. Közöltük, hogy Chirculescu munkaügyi miniszter határozott ígéretet tett arra, hogy a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslatot addig nem terjeszti a parlament elé, míg részletesen le nem tárgyalja az érdekelt munkaadók és munkásszervezetekkel. Az ígéret dacára a munkaügyi miniszter most váratlanul mégis beterjesztette az eredeti javaslatot, amely tudvalevőleg a munkásbiztosító pénztárak autonómiáját csak részben állítja vissza. Az UGIR — mint értesülünk — országos akciót indít a javaslatnak törvényerőre való emelése ellen.

Gabonapiac árai. A gabonapiacra a helyzet változatlan, csupán az ókirályságban az utak járhatatlansága következtében a buza 1000 lej körül mozog. A napokban nagyobb mennyiségű gabonát kötöttek le a Bánátban Beszarábia részére. Az árak: Buza Erdélyben 800-930, Bánátban 800-900, Regátban 850-1000 lej, takarmányárpa Erdélyben 520-530, Bánátban 500-520 lej, ó kukorica Erdélyben és Bánátban 540-550, új kukorica Erdélyben 360-380, Bánátban 350-360, Regátban 300-330 lej, rozs 540-570 lej mázsánként. Kendermag 580-600, lenmag 1200, napraforgó mag 650-700 lej. A lisztüzlet erősen stagnál.

Hárommilliárd passzívával fizetéképtelen lett egy ausztriai kékfestőgyár. Bécsből jelentik: A rondani kékfestő és kartonnyomó részvénytársaság a kereskedelmi törvényesektől csődönkívüli egyezségeket kért. A vállalat passzívái 54 milliárdot tesznek ki, az aktívák 266 milliárdot és hitelezőinek 10 havi részletben 35 százalékot ajánlott fel.

Kedvezményes áruszállítás a vasúton. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszter rendelete szerint az iparpártolási törvényben előírt 30 százalékos vasúti szállítási kedvezmény a behozott nyersanyagok után csak akkor adható meg, ha a nyersanyag a behozatali vám fizetése alól teljesen fel van mentve.

Double szövetek elvámolása. Az országba érkező double-szöveteket eddig tudvalevőleg suly szerint, a szövetekre alkalmazott vámtételek háromszorosával vámozták el. A legfőbb vámügyi szakértői bizottság legutóbb 329 630. szám alatt határozatot hozott, amely szerint most már a double-szöveteket is suly szerint, de csak egyszerűen kell elvámolni.

Amerikai közgazdasági lap Románia költségvetéséről. Bukarestből jelentik: A „The Economist” amerikai gazdasági folyóirat kommentálja Románia ezévi költségvetését. A lap szerint Románia csak abban az esetben fogja tudni megfizetni külföldi adósságait, ha megmarad a lejnek mai értéke a font sterlinghez viszonyítva. Ha a lej azonban esni fog, Románia súlyos gazdasági válságba kerül. A költségvetés csak abban az esetben lehet eredményes, ha Bratianu Vintila pénzügyminiszter külföldi kölcsönt fog szerezni a román valuta stabilizálására.

Direkt teherszállítványok Románia és Lengyelország között. Bukarestből jelentik: Január 1-től kezdődőleg direkt tehervonat-összeköttetést létesítettek Románia és Lengyelország között. Ezt a direkt forgalmat Snatyn állomáson keresztül bonyolítják le. Ugy a román, mint a lengyel vonalakon az eddigi tarifák maradnak érvényben. A tarifákat lengyel zlotyban állapítják meg és egy lengyel zlotynak 30 lej az átszámítási kulcsa.

BROADCASTING

RADIO-KÉSZÜLÉKEKEN

HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁGI

Romániában is az első helyen vezet

CLUJ: STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCURESTI: RADIONEL' BLD. BRATIANU 26 • CERNAUTI: AGRECO' STR. MICKIEWICZ 2.

A lej: Zárta pesten —

Kolozsvá rendkívül élén tartott. Az ár

Bécs 30-8

post 325-322

42 50, Newyo

1062, Miláno

Zürich. 2

—, Newyo

1532-00, Mil

post 72-50.

Varsó 59-50.

Bukare

—, Londo

8 83, Zürich

Budapest —

Bukares

márka 52 00

sterling 1055

42-10, olaa

893, dollár 2

schilling 31-0

8 45, belga f

.....

Szer

E. H., C

ujabb statis

él, ebből E

Amerikára

Afrikára 52

országok sz

vetkezőképe

Lengyelorsz

Románia 9

Magyarorszá

Anglia 330

200 ezer,

124 ezer,

105 ezer, I

ezer, Belgiu

ország 53 e

ezer, Esztor

ezer. Ameri

800 ezer,

ezer, Közép

Ázsiában a

vetkező: M

TÓZSDE

Január 4-én

A lej: Zürichben 237 50, Párisban —, Budapestban —, Bécsben —

Kolozsvár. Tartózkodó kínálattal szemben vendkívül élénk a kereslet. A szilárdulás tovább tartott. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.88—31.00, Prága 6.50—6.55, Budapest 325—322, Páris 8.20—8.38, Zürich 42.35—42.50, Newyork 217.00—218.00, London 1060 1062, Milánó 8.85—8.90.

Zürich. Zárítat: Berlin 123.20, Amsterdam —, Newyork 517.75, London 2510.00, Páris 1532.00, Milánó 2087.50, Prága 1532.50, Budapest 72.50, Belgrád 917.00, Bukarest 237.50, Moszó 59.50, Bécs 72.95.

Bukarest. Devizák: Páris 8.30, Berlin —, London 1061, Newyork 218.25, Milánó 8.83, Zürich 42.20, Bécs 31.90, Prága 6.48, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márká 52.00, leva 1.56, török lira 120, font sterling 1055, francia frank 8.50, svájci frank 42.10, orosz lira 8.85, drachma 2.90, dinár 393, dollár 216.50, lengyel forint 30.—, osztrák schilling 31.00, magyar korona 31.50, cseh korona 3.45, belga frank 9.70, holland forint —.

Szerkesztői üzenetek

E. H. Gheorgheni. Az egész világon a legújabb statisztika szerint 15 millió 393 ezer zsidó él, ebből Európára esik 10 millió 164 ezer, Amerikára 4 millió 93 ezer, Ázsiára 591.500 Afrikára 524 ezer, Ausztráliára 20.500. Egyes országok szerint Európában országoként a következőképpen oszlik meg a zsidó lakosság: Lengyelország 3 millió, Oroszország 3 millió, Románia 975 ezer, Németország 640 ezer, Magyarország 485 ezer, Csehszlovákia 375 ezer, Anglia 330 ezer, Ausztria 275 ezer, Litvánia 200 ezer, Franciaország 150 ezer, Hollandia 124 ezer, Törökország 105 ezer, Görögország 105 ezer, Leitország 100 ezer, Jugoszlávia 80 ezer, Belgium 60 ezer, Bulgária 54 ezer, Olaszország 53 ezer, Svájc 23 ezer, Svédország 12 ezer, Észtország 6 ezer, a többi államokban 12 ezer. Amerikában országoként a zsidóság száma így oszlik meg: Egyesült Államok 35 millió 800 ezer, Argentína 145 ezer, Kanada 130 ezer, Közép Amerika 10 ezer, Brazília 8 ezer. Ázsiában a zsidóság országokénti száma a következő: Mezopotámiában 120 ezer, Szibériában 115 ezer, Palesztinában 120 ezer, Perzsiában 65 ezer, Ázsiai Törökországban 60 ezer, Szíriában 25 ezer, Arabiában 25 ezer, É16 Indiában 22 ezer, Afganisztánban 20 ezer, Charbinban 15 ezer, Kínában 2000, Japánban 1000, Singaporban 500, a Filippi-szigeteken 600, Hátsó-Indiában 400. Afrikában a zsidóság országoként így oszlik meg: Marokkó 200 ezer, Algír 80 ezer, Tunisz 67 ezer, Egyiptom 65 ezer, Délafrika 62 ezer, Abesszinia 25 ezer, Tripolisz 20 ezer, a többi országokban 2000. Ausztráliában lakik a legkevesebb zsidó. Ezeknek a száma országoként a következő: Ausztrália-kontinens 15 ezer, Új Zéland 2500.

Öv. S. Mórné, Sibiu. Ügyét áttettük illetékes helyre.

R. Dávid, Oradeamare. Mind a két vers nagyon szép, kiforrott tehetség írása, ami azonban nem áll összhangban az Ön által írt kíséző sorok meglepően helytelen ortográfiájával. Nem tudunk szabadulni attól az impressziótól, hogy ezeket a verseket valaki már megírta. Mi örülünk a legjobban, ha nem így volna.

M. Lemil. Nem üti meg a nyomdafesték mértékét.

J. Sch. junior. Morris Rosenfeldnek ezt a versét már sokan lefordították és sokkal jobban is. Nem vált be a másik két fordítás sem.

A. S., Viscul de sus. A váratlanul közbejött események miatt az amnesztiarendelést még nem tették közzé s így annak rendelkezéseit nem ismerjük. Mihelyt nyilvánosságra hozzák, közölni fogjuk az Új Keletben.

M. M. Bistritz. Fenti üzenet Önnek is szól.

P. Nándor, Sighet. 1. A tisztaeszlári pör fővédője Eötvös Károly volt. 2. Kolozsvárnak a hivatalos statisztika szerint 120 ezer lakosa van, Ploestinek 60 ezer, Kisenevnek 200 ezer. 3. Galacon nincs villamos. 4. A világ leggaz-

dagabb városa Newyork. 5. Csernovitz nagyobb, mint Nagyvárad, sőt Kolozsvárnál is.

M. Andor, Sibiu. 1. Levélben válaszoltunk már Önnek, de mert pontos címét nem közölte, a posta nem kézbesíthette levelünket. 2. Valamennyi kérdésével forduljon a következő címre: Salamon Miklós stud. med. Padova, Italia, Via XX. Settembre 16. II. p.

Gabella-jegyek **Révész Ernő**
könyvnyomdája — Marosvásárhely

Petrozeni főu cájának legszebb helyén egy nődivat confectio és szabóságban jól bevezetett

üzlet

berendezéssel és áruval vagy anélkül

eladó.

Bővebbet: Löwy Sándor, Petrozeni.

Az antiszeptikus eszköz amely világ hírnevének örvend a

VALDA PASTILLA

amely eltávolítja és legyőzi a

Torokfájdalmakat, köhögést, megfűést, valamint a régi vagy új tüdőbajokat, elhatarasokat, astmát, influenzát, stb.

A doboz fae-similje

Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában

Osahis a H. CANONNE, Paris francia felírásu doboz valódi

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza

Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

Telefon 446

SINGER

Piața Reg. Ferdinand 66. (Főter) Târgu Mureș

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizés és bracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnevédzés, régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

SPORT

Külföldi sporteredmények

A középeurópai államok jobbmárkájú futballcsapatjai a futball hagyományaihoz hűen ez évben is felkeresték a jóvalutájú államok futballközpontjait, hogy vigasztalan anyagi büdzséjüket némileg kiegyensúlyozzák. A magyar csapatok, amelyek eddig valóságos inváziót indítottak a téli hónapokban a nyugati államokba, ez évben legyengülésük miatt otthon, pihenésben töltötték az ünnepeket, az MTK-t sem kivéve. Csak az NSC és 33 FC, a magyar bajnokság elsatnyult fáján legjobban felkapaszkodott két budapesti futballcsapat merészelté vállalni a turával kapcsolatban az egyetemes magyar futballsportra háruló rizikót, de mindketlen igen mérsékelten szerepeltek a nem is első klasszist képviselő ellenfeleikkel szemben. A cseh bajnok Slavia, a Sparta és az osztrák bajnokságban vezető Amateure azonban győzelmet győzelemre halmoznak, nemkülönben a prágai DFC, amely ugyancsak értékes sikereket könyvelhet el a maga számára. A turaeredményekről érkezett legújabb tudósításainkat alább adjuk:

Zürich: DFC—FC Zürich 6:1.
Páris: Slavia—FC Ruen 5:2, Amateure—Le Havre 5:2.
Barcelona: Sparta—FC Saragossa 6:1.
Nápoly: NSC—Internationale 4:1 (3:1).

Guttmannt elejtette a Hakoah. Bécsi jelentés szerint Guttmann Béla, a Hakoah híres válogatott játékosa, aki már néhány év óta szerepel a Hakoah színeiben és akinek kétségkívül jelentékeny része van a bécsi zsidó csapat hatalmas fejlődésében, nem játszhat többé egylete színeiben. Az ügy háttérben az a konfliktus áll, amely a kiváló centerhalf és a Hakoah futballszakosztályvezetője: Baar között felmerült. Guttmann egyik budapesti sportlapban kritizálni merészelté Baar működését, mire a Hakoah teljesítette Guttmannak visszaamatörizálása érdekében beadott kérését és a klub vezetősége elhatározta, hogy amennyiben Guttmann — most már nem kötelességből — játszani akarna, nem állítják be a csapatba. Guttmannon kívül elveszti a Hakoah egy másik budapesti játékosát, a briliáns Schwartz Ernőt is, aki a tavasz folyamán visszatér Budapestre. A két nagyklasszisu játékos elvesztését a Hakoah kétségkívül fájdalmasan fogja megérezni.

Jubilál a VAC. A magyar főváros egyetlen zsidócsapata: a VAC a jövő hét folyamán fogja ünnepeles keretek között megünnepelni fennállásának 20 éves jubileumát.

Kir. Ud. Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns ékszerek.

Leghíresebb gyármányu kar- és zseborák. Ezüst évszázadok és dísz tárgyak dús választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak. Telefon Interurban 6-43 sz.

Eau de Cologne

No. 4711.

Kapható minden szakhavágó üzletben.

nyban fog
ereskedelmi
gi fogyaszt-
hátrányt,
one s a na-
ppel tud-
rep vár a
nagyobb és
mokra.
llottak ren-
malmaink
tőleg. Igy
őleges, de
ytelen be-
amugy is
omor színe-
gobb szin-
a munkás-
tot. Közöl-
miniszter
a munkás-
addig nem
szletesen le-
kzadó és
ára a mun-
égis betér-
tudvale-
tonómiaját
R — mint
a javaslat-
onapiacoa a
írásyágban
ben a buza
n nagyobb
a Bánátban
Erdélyben
tban 850—
n 520—530,
Erdélyben
Erdélyben
tban 300—
ként. Ken-
napraforgó
sen stagnál.
at fizetés-
festőgyár.
stő és kar-
tedelmi tör-
et kért. A
znek ki, az
nek 10 havi
as a vas-
lekedésügyi
ártolási tör-
i szállítási
yagok után
yersanyag a
en fel van
sa. Az ord-
dig tudvale-
alkalmazott
olták el. A
g legutóbb
ott, amely
ket is suly-
vámolni.
p Románia
tik: A „The
yóirat kom-
tését. A lap
esetben fogja
gait, ha meg-
sterlinghez
ni fog, Ro-
erül. A költ-
het eredm-
ügyminiszter
omán valuta

k Románia
estből jelek-
tehervonat-
és Lengyel-
mat Snatyn
Ugy a ro-
eddiggi tari-
kat lengyel
nygel zloty-

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszi r i t ő z é s n é l e g s z ó 3 l e j , v a s t a g a b b b e t t ű v e l 6 l e j . L e g k i s e b b a p r ó h i r d e t é s 3 0 l e j . A l l á s t - k e r e s ő k n e k 3 0 % k e d v e z m é n y . A p r ó h i r d e t é s e k d i j a e l ő r e f i z e t e n d ő

Különbejárati butorozo t szoba kiadó. Özv. Löbné, Zápolya-u. 23.

Cur Salomban 3 dunamos parcellát eladok Hirsch László, Ghirisiu-Roman. 434

Kezdő könyvelő azonnali alkalmazást keres, esetleg mint segédkönyvelő. Ajánlatok „Szorgalmas és kevéssé fizetés” jellegre a kiadóhivatalba küldendő.

Órakeresésre ajánlunk gyakorlott könyvelő. Megkeresések „Perfekt” jellegre Radófi Mósse hirdetései várlathoz, Regina Maria 37. 425

Magánjáró öntvényeket nyersen és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Jó zsidó ortodox családhoz gyermekek mellé és háztartási munkára vállalkozik zsidó asszony. Cím a kiadóhivatalban „Tiszteletes munkaező” jelleg alatt.

Ezüstfőt

a legmagasabb napi áron vásárol a Tacumul ezüstáru és évcsészőgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

42 éves, nős író, vallású fatiszttviselő, aki a keményfa szakmában már 26 éve működik, megfelelő állást keres. Szíves megkeresések „Szorgalmas” jellegre a lap kiadóhivatalába kéretnek. 441

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Főter közelében. Cím a kiadóban.

Könyvnyomdák!

A. Gebr. Jänecke & Fr. Schneemann világhírű

nyomda-festékei

kaphatók a gyárerdélyi és bánáti vezérigazgatójánál.

„Fraternitas”

könyvnyomda CLUJ, Str. Baron L. Pop 10. Telef n: 10-47 és 2-28.

Cluj központjában levő jól bevezetett speciális üzlethez 3-500 000 lei tőkével agilis üzletársat keresek — Ajánlatokat „Szombaton zárva” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 437

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Bálint Aliz hangversenye. Január 11-én a református teológia nagytermében tartja egyetlen erdélyi hangversenyét Bálint Aliz hírneves zongoraművész. A hangversenyt élénk érdeklődés előzi meg aminek jogosságát indokolja egyrészt a nívós műsor, másrészt pedig a művész bécsei és budapesti sikert, melynek híre ide is eljutott.

MAGYAR SZÍNHÁZ A színházi iroda közleménye:

Csütörtökön este a magyar színházban a leánynevelőotthon, a magyar zenekonzervatórium és a Mária Valéria Árvaház gyermekgondozó egylete egyeztetésére jótékony célú előadást rendez. Ezen az estén színpadra Hajtás Etelka és Révay György gyermekoperettje: a Tündérr királykisasszony és Ihászok, ami az egész estét rendezi. Divatmalom c. parodiája. Melnar Ferenc Vörösmalom c. darabja után készült az a pródiá, melyen a kolozsvári összes nagy cégek rendezték be az üzleteket. Mindkét darabban kolozsvári urak és urbölgyek játézzák a szerepeket mintegy 80-an.

Uriemberek. Tavaly a világ nagyvárosainak színpadain egyetlenegy színdarab ért el olyan hatalmas sikert, hogy egy teljes szezonon keresztül megszállás nélkül játszhatták. Londonban, Bécsben, az amerikai színpadokról nem is szólva, ezer előadásnál többet ért meg az Uriemberek. Egy angol kapitány lépása áll a darab csúcsményének középpontjában, az uriemberek védik az ő osz tályukba tartozó kapitány társadalmi tekintélyét egy gazdag zsidó bankár osztályfelfogásával szemben. A budapesti Vízszínházban hónapok óta állandóan játszókt telt házak mellett és minden biznnyal a kolozsvári előadásnak is olyan méretű lesz a sikere, hogy hosszú ideig műsoron kell maradni az Uriembereknek.

Magyar Színház heti műsora

- Kedd: Nincs előadás.
- Szerda d. u. 4-kor: Dolly (Neményi, Ihász, Désvál. Leszállított helyárak. Sorozat 185)
- Szerda este 8-kor: Fraskita (Kerécsenyi, László, Ihászok). Bérletszűnet. Sorozat 186)
- Csütörtök: Tündérr királykisasszony (Operettújdonosság, először) — Divatmalom. (A Vörösmalom parodiája, először. Jótékony célú műkedvelő előadás. Mérsékeltén emelt helyárakkal. Bérletszűnet. Sorozat 187)
- Péntek: Uriemberek (Újdonság, először. Premiere-bérlet 26 szám. Torozat 188)
- Szombat d. u. 4-kor: Kabaré-előadás, új műsorrall. A bűvös szék. Repriz. Új magán számok. — (Újdonság először) Orlov parodia (Leszállított helyárakkal. Sorozat 189)
- Szombat este 8 órakor: Uri emberek (Napi bérlet 58 szám B. Sorozat 190)
- Vasárnap d. u. fél 3 kor: Tündérr királykisasszony (2 odaszor). Divatmalom (Jótékony célú műkedvelő előadás. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 191)
- Vasárnap d. u. fél 6-kor: Uriemberek (Újdonság harmadszor. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 192)
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Orlov (Rendes helyárak. Bérletszűnet. Lengyel Irénvel, Neményi, László, Ihászok). Sorozat 193)
- Hétfő: Uriemberek (Napibérlet 59 szám A. Sorozat 194)

Slessen a

Magasin

Elysee-

be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22. (volt Wesselányi Miklós-utca)

Ahol üzletészervezés miatt az

összes rövid és kötött árúkat

női, férfi és gyerek hárnyákat, kezttyűt, hímzést, csipkéket, kalapbáronyot, kalapkellékeket és az összes raktáron levő árut, amíg a készlet tart

rendkívül olcsó áron árusítjuk

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadó!

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj, Str. Juliu Maniu 8, Telefon 1-18.

Valódi angol szövekkülönlegességek raktáron
A. KLEPNEK minden angol és francia ur szabóság, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szűcsüzlet)

Timişiana

Banca de credit și economii S. A. Secția Deviselor — Timișoara.

UJ KELET

KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Nyelvtanuláshoz segédkönyvek.

Eszperanto	55
Eszperanto (kultura).....	20
Angol (Rozsnyai)	160
Francis	160
Héber (Sfat Amenu).....	150
Német	160
Román	160
Román (Dávid György dr.)	80
Román-magyar, magyar-román szótár (Dr. Dávid)	160
Román-magyar szótár (Dr. Cherestesi)	250
Román nyelvtan (Dr. Cherestesi).....	50

Kívánatra részletes ajánlattal szolgálunk bármely nyelv szótársaira és nyelvkönyveire vonatkozólag.

Gladys

cipőkremnél drágább van,

de jobb nincs.

Mégis csak legjobb a készlekkül „RASOL IDEAL”

borotváló por mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem szárja és kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az **Mindenütt kapható.** Alkalmos utáztatokból. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: **Keszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.**

Síshetel-Magyarul egyedüli árusítója **Glanzman Adolf** üzletész Str. Bogdan Voda 40

Hirdessen az Uj Keletben!

Szikkerek csapágyak, kuplungok, transzmissió tengelyek és állító gyűrűk min. U vasak, traverzek, den méretben. Továbbá U szögvasak, gattervasak, gömbvasak és laposvasak minden méretben. **Kazánlemez** vastagságig 2x2 méteres táblákban, kazánszegecsék, táányok, kazánok, buleor, többféle gyártmányu **gőzszivattyúk** centrifugál, gázcsövek, forrócsövek, fűrógép és **1 drb. 3 meter hosszú esztergapad, valamint mindenféle gépek és gépalkatrészek vétele és eladása.**

Rosmann Testvérek

Tárgu-Mureș Telefon-interurban 249.

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Baroni L. Pop (Brassai-utca) Telefon: Szerk. és kiadó: 977, 228 és 104. Zs. N. Sz. — — — Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez kerülendők. Kéziratokat adunk vissza

1926 január 6 Sz

A herceg

Az elegáns herceg mindenütt udvariasan fogadja, tegnap álmában cellájában ágyának szomszédjától kifürkészett, hogy a herceg birkózni ezzel az ügytelennel fel-le sem vetette le, nyitva a hatalmak beavatkozását szabadjárta kénytelen a foglárnak kelletlenül felelni, keznek a szabad principiumaival.

A háború utánban a frankhamis ügynökeket kétségbe nem hagyta, ezáltal a falanxba sorakoztak tudomásul véve a rendszavát s a magánrendben arany nyomorból, a tömörödés hangulatát mozgósítani. Ideiglenesen Am a bűn, bármilyen is rejtsek a megmutatkozik a vány, bizonytalan melte ki a korrupció hogy az ingová szülőtteit s vissza szereplés tereaur

Az az ut, an ur palotájából a ránk legjellegzetesebb Korrupciónak hivatalának melléke időkben az összes talmába keritette böző társadalmi országok, népek, tragédiáinak volt rumpált urak, cionálé felkent és pozícióra való abba a titkos tárfrázisok védőszár és hatalmi előnyösítotani.

A herceg urványhoz, amelyen el, mert hiszen iszapjában már vélt bizonyos burakkor még a hábántódása nem ma már a magya jelszavak alatt kai ügynökök új kurzus váltjátulás kurzusa. Edeke végül is egynehány kivákeinel. Ha nem esm léphette vo nem tovább folvább igyekzene tett frankhamis Lassan-lasan le mögé buvó, de anyagi előnyeit Európa színe el a rég tudott igazságosság ellen régi mentalitás megvédelmezni. keiket akarják. ban alkalmas je